

# NAUČNÁ STEZKA LITEŇ

## Svatopluk Čech

Do Litně přišel jako šestiletý, v početné rodině hospodářského správce liteňského panství Františka Čecha. Poznal zde mnoho lidí, věci a událostí, ale nejvíce mu učarovala lípa, košatý strom na prostranství mezi kostelem a farou, a to natolik, že do jejího stínu „větvi kolébavých“ umístil děj svého básnického obrazu, který s vděkem přijal celý národ a který se stal útěchou ve zlých dobách.

Litěň na svého básníka nezapomněla. V roce 1896 u příležitosti jeho 50. narozenin ho obecní zastupitelstvo městyse Litně jmenovalo – jednohlasně – svým čestným měšťanem.

Do kraje, odkud ho „samo dětství to z dálky volá“, přišel ještě jednou na sklonku života. Přišel prostý a nepoznaný, aby načerpal poslední sílu k životu v místech, kde začal poznávat svět.

(Zdeněk Zdrůbek – Z liteňských letopisů)



Český básník a prozaik Svatopluk Čech se narodil roku 1846 v Ostředku u Benešova. Vystudoval gymnázium v Praze a poté práva. Po studiích se věnoval právníké praxi. V roce 1879 právo opustil a začal se zabývat výhradně literaturou. Působil ve Světozoru, Lumíru, Národních listech a Květech, které pomohl založit.

Svatopluk Čech patřil mezi uznávané české spisovatele. Ve svých básních používal rétorický styl a alegorické obrazy. Do konce osmdesátých let převažovala v jeho tvorbě díla epická s historickými, dobově politickými i sociálními náměty. Poté psal sbírky politické a sociální lyriky. Čechovu prózu tvoří především povídky, humoresky, arabesky a zřídka romány.

Svatopluk Čech několikrát vycestoval do ciziny – na Kavkaz a do Dánska. Z těchto cest čerpal náměty pro svá díla. Byl samotář, raději psal než komunikoval. Pro své přátele byl příliš jemným člověkem. Cítil se být vlastencem, proto v jeho tvorbě nalezneme politizující tendence. Umělecké citění záměrně potlačoval, snažil se spíše o pádné slovo. Proto jsou jeho díla někdy kompozičně nevyrovnaná.

Čech patřil mezi představitele literární skupiny ruchovců. Snažil se prosazovat vlasteneckou tvorbu, která navazovala na ideály národního obrození. V roce 1895 odešel do ústraní, psal drobné hořké básně. Mladí autoři právě jeho uznávali jako jediného příslušníka starší generace.

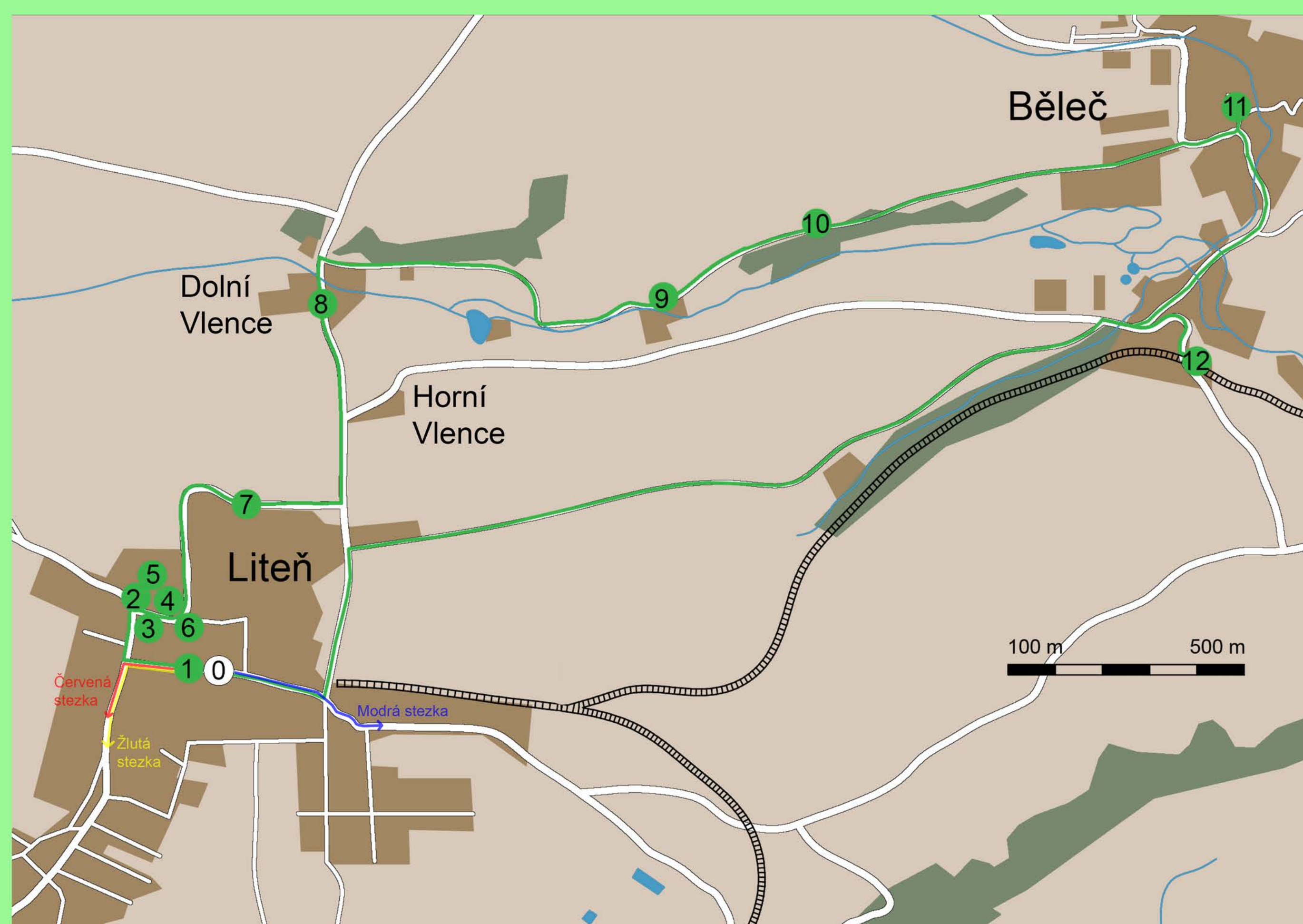
Svatopluk Čech žil v Litni pouhé 4 roky. Zde se inspiroval pro svou básnickou sbírku Ve stínu lípy a mnoho dalších děl.

(Socha na fotografii byla slavnostně odhalena 5. 6. 1938.)

## Lípa Svatopluka Čecha

Nedaleko kostela stávala staletá obrovská lípa s hustou korunou, pod níž se scházeli sousedé a konávaly se besedy. Fungovala jako určitý kulturní rozcestník mezi hospodou a kostelem.

Vlivem nesprávně vedené kanalizace v r. 1914 byly lípě přesehány hlavní kořeny. Roku 1919 proschla, proto byla prořezána. 21. srpna 1941 po velikém dešti kmen padl a byl odstraněn. Torzo této lípy se nachází ve zdejšímu muzeu. Na jejím místě byla třikrát zasazena jiná lípa, ale vždy po pár letech uschla. Až lípa zasazená na jaře 1958 roste dodnes.



### Zastavení naučné stezky

1. Bývalá synagoga, dnešní Hasičský dům
2. Svatopluk Čech, lípa S. Čecha
3. Muzeum - fara, Otomar Novák, profesor Ivo Chlupáč
4. Kostel, pomník padlým v 1. světové válce
5. ZŠ F. J. Řezáče, Liliovník tulipánokvětý
6. Zámek Liteň
7. Učiliště Liteň
8. Zámek Vlence
9. Vodárna - technická památka
10. Pískovna - historie těžby
11. Běleč, pomník padlým, mlýny
12. Nádraží Běleč



Atelier Svatopluk, o. p. s.

**KARLŠTEJNSKO**  
NEJSTARŠÍ TURISTICKÝ REGION



Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí



PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

